

SZEKELY-UDVARHELY

— AZ UDVARHELYMEGYEI 48-AS FÜGGETLENSÉGI KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA —
— A SZEKELYUDVARHELYI „SZEKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE —

Megjelen hetenkint kétszer: osztorióknapon és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egy évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előljárók, papok és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, tisztek, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Helyközi telefon 15. sz. egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
B E T E G H P Á L
LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szögig minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyílt-tör. sz. a 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpenztári osek- és kiír. 10, 189. szám

A választói jog nemzeti reformja.

Írta: **Baross János**, orsz. képviselő.
Budapest, 1910. február hó.

A legfontosabb feladat, amely a jövő parlamentre vár, a népjogok kiterjesztése, a választói jog reformja. Ebben a kérdésben nem lehetnek pártszempontok, nem érvényesülhetnek kortes célok, minden jó hazafi előtt csak az ezeréves magyar állam fönmaradása kell, hogy lebegjen.

Véleményem szerint meg lehet oldani kérdést a nemzeti érdekek figyelembe vételével prulátás nélkül is. Andrásynak azért kellett a pluralitáshoz fordulnia, mert a koalíció kormányvállalásakor létrejött paktumban a király megkívánta, hogy a Kristóffy-féle darabont választói javaslatban megállapított 2700000 főnyi választó képezze az Andrassy-féle javaslatnak is alapját. Sajnos Magyarországnak nemzetiségi viszonyai olyanok, hogy ilyen alapon pluralitás nélkül nem lehet választói jogot csinálni, hacsak a magyar nemzeti állameszmét nem akarjuk feladni. De tudjuk, hogy Kristóffy miért csinálta az ő javaslatát. Nem azért, hogy a magyar nemzetnek használjon vele, hanem azért, mert Bécsből ráparancsoltak. Bécsben pedig szeretnék, hogyha Magyarországra rázudithatnák teljes erővel a nemzeti agitátorokat és mint azt már 48-ban is csinálták, amikor a hazáért harcoló magyaroknak házaít felgyújtották, cs. ládjaikat lemészároltatták a Bécsből felbujtogatott oláhokkal, így most egy radikális választói jog segítségével idehaza támadják a jogaikért küzdő magyarokat félrevezetett nemzetiségekkel.

Az új parlamentnek tehát végleg félre kell dobnia a Kristóffy-féle javaslatot és úgy kell megoldani a választói jog reformját, hogy az egyrészt biztosítsa a magyarság és a vele együtt érző délvidéki és dunántúli svábság szupremáciáját a nemzetiségekkel szemben, másrészt pedig, hogy a bécsi szolgálatban levő nemzetközi szocialisták a városokban ne terrorizálhassák a hazafias munkásságot és polgárságot.

A Kristóffy-féle választói jognak alapja az irni-olvasni tudás volt. Ezt feltétlenül el kell ejteni. Én elismerem, hogy egy művelt államban az általános választói jognak nem lehet más

alapja, mint egy műveltségi cenzus, azonban az irni-olvasni tudás még nem műveltség, ez még csak eszköze a műveltségnek. Hogy a mi országunkban mi az az elemi műveltség, a mit a választói jog alapjává lehet tenni, azt előírják az 1868. évi LXXIX. és az 1907. évi népiskolai törvényeink. Az ezekben előírt elemi iskolai tankötelezettség sikeres elvégzése lehet csak megbízható alapja az általános választói jognak. Nemzetiségi szempontból is csak az ilyen élő törvényeken nyugvó kulturcenzus nyújthat elég garanciát. Hiszen a fentebbi törvények megkövetelik a hazai földrajz, történelem, némi közjog, sőt az államnyelvnek elsajátítását is a népiskolákban. A mily mérvben fog tehát terjedni nálunk a törvényeinkben előírt ezen elemi kultúra, ép oly mérvben fog az érvényesülni fokozatosan, mint az általános választói jog egyedül megbízható reális alapja. Mivel azonban a mi elmaradt országunkban még az elemi kultúra is csak hosszú évek múlva fog általánossá válni és mivel továbbá sok nem magyar anyanyelvű jó polgárunkat kizárni a polgári jogokból igazságtalanság lenne, addig is ki kell terjeszteni és leszállítani az adócenzust, hogy a kisbirtokosok és kisiparosok széles rétegei bevonassanak az alkotmány sáncaiba.

De nem szabad megfeledkeznünk a munkásokról sem. A 40 évvel ezelőtt készült választói törvény idejében nem igen volt Magyarországon még gyár- és ipar és így a munkásság társadalmi osztálya sem alakult ki, tehát ezekről a törvényben nem is lehetett intézkedés. Ezt a hiányt pótolni kell az új parlamentnek. Ezek részére egy szociális cenzust kell megállapítani, amely az irás- és olvasáson kívül rendezett családi viszonyokat, törvényes házasságot, önálló állandó lakást, állandó alkalmazást, a család eltartására elégséges minimális keresetet kívánnak meg, egy szóval csak azt és annyit, amit minden rendes, becsületes munkás ki tud mutatni, el tud érni. Viszont azonban a csavargó, dologtalan, megbizhatatlan, minden zavargásra hajlandó munkakerülő elemet ki kell hagyni, mert a választói jog elsősorban nem jog, hanem kötelesség. A választói jognak végső oka és célja ugyanis nem az egyesek érdekeinek keresésében, hanem

annak a magasztos közös életnek fönntartásában és szolgálásában kell állani, amit nemzeti állammak nevezünk. Aki tehát olyan haszontalan ember, hogy saját egyéni és családi életét sem tudja tisztességesen berendezni, az nem méltó arra, hogy szerepet kapjon az ország sorsának intézésében.

Mindez óriási lépés lenne a demokratikus haladás útján, a nélkül, hogy forradalmi és nemzetközi törekvéseket segitenénk vele elő. Ebben a kérdésben össze kell fogni minden jó magyar embernek, legyen az kis vagy nagy birtokos, kereskedő, iparos vagy munkás, katolikus, protestáns, vagy zsidó, legyen 67-es vagy 48-as, mert ettől függ a magyar nemzet fönmaradása vagy pusztulása.

Örömmel látjuk, hogy ebben a kérdésben minden pártban vannak emberek, akik közösen éreznek, és akik előtt nem a pártosság, hanem az ország közös érdeke lebeg. A magyar társadalom vezető emberei osztályra és pártállásra való tekintet nélkül március 19-én erről a kérdésről a budapesti Vigadó nagytermében országos gyűlést rendeznek Reméljük, hogy ezen az országos gyűlésen, ebben a nagy nemzeti kérdésben össze fognak tartani a jó hazafiak és egyhangulag fogják elfogadni az alábbi határozati javaslatot:

1. A választási jog legalább 24 éves korhoz és állandó önálló lakhelyhez kötessék.
2. Addig is, míg közoktatásügyünk odáig volna fejleszhető, hogy a választói jog alapját a népnevelési általánosan kötelező tanfolyamok teljes és sikeres elvégzéséről tanuskodó bizonyítvány képezhesse, az általános szavazati jog csak oly messze menő garanciális rendelkezések mellett valósítható meg, amelyek az értelmiséget közéletünkben megillető irányadó befolyást hatékonyan biztosítsák.
3. A szavazati jog megállapításánál irányadónak vett szempontok a választókerületek új beosztásánál is teljes mértékben érvényesüljenek.

Fel a zászlót!

Egy párt és két vezér.

Mi vagyunk az utolsók...

Egyesülésben van az erő.

Székelyudvarhely, 1910. febr. hó

(—gh.) Megalakultak. A „Nemzeti”-nek hazudott, de tényleg az országot Ausztriának kiszolgáltató „Munkapárt” lakájbandája együtt van. Megnyíltak a sirok és előbujtak a zsákmányra áhító poloskák, hogy Bécs kegyelméből az ország testén ismét lakmározzanak; még jobban kiszívják a nemzet véréit és életerejét véglegesen elgyengítsék.

Ingyenes vasuti jeggyel, napidíjjal és teljes ellátással, közigazgatási hajcsárok buzgólkodásával terelték össze az „érdeklődő” publikumot Budapestre.

Régi osztrák recept, mely — sajnálatos és szegyenletes — annyi idő óta bevált ebben a sulyos erkölcsi betegségben szenvedő, degenerált, elárvult, leigázott, osztrák járomba fogott országban, melynek papirosan még eddig Magyarország a neve.

Akadnak hitvány pribékek, kik pénzért, a nyomorult Judás szerepére vállalkoznak. Hiszen a magyar haza javával, a nemzet szüzi tiszta becsületével — aránylag — oly kevesen törődnek...

De hát hol vannak az igazi hazafiak!? Hol van Kossuth Ferenc és Justh Gyula? Miért kének hazafias testvéri kezét fogni s arról a magyar nemzet méltó fiait lángoló hazaszeretettel értesítvén, egy, egyetlen egy táborba szólítani!? Miért engedik, hogy az osztrák garasokon megvásároltak teljes erővel törhessenek a nemzet fiaira és legtöbbször, mint szétszórt buzakévet: elragadják a dühöngő szélvész!?

Ma még a nemzet lelkében egyértelműleg él a függetlenség után való vágyakozás. De ha a „Muszkapárt”-nak a maga módja szerint sikerülhet behálózni az országot és bilincsekbe veri a szabad vélemények megnyilatkozását is, akkor késő lesz már a testvéri kézfogó...

A vezérek vezessenek! Itt most minden kicsinyes személyi érdek el kell némuljon, mert a haza becsületéről, a 48-as eszmék feltétlen diadaláról van szó.

Bátran elmondhatjuk Bethlen István grófnak az erdélyrészi magyarság megmentésére vonatkozó jelszavát: „Mi vagyunk az utolsók, a legeslegutolsók, kik ezen feladatot még teljesíthetik.” És abban az élet-halál küzdelemben, mely Bécs és mi közöttünk négyszáz év óta tart, mi leszünk a vesztesek, ha vezéreink most, a tizenkettedik órában hazafias kötelességüket elmulasztják. Mi-

nél később egyesül a két vezér felé hajló egységes 48-as függetlenségi tábor, annál nagyobb veszteség, annál több pusztulás érheti a nemzet érdekeit.

Vajha gyenge erőnkől jövő erős szavaink visszhangra találjanak székelly testvéreink körében és így minél erőteljesebb akció támogató házaftias törekvésünket...

Fel a zászlót! Egy párt és két vezér nem vezethet. Mi vagyunk az utolsók. Egyesülnünk kell. Egyesülésben van az erő. Aki ennek ellensége, az Bécs felé hajlong! Aki az egyesülést nem akarja elősegíteni, igaz lélekkel a magyar haza önállóságát, függetlenségét nem szolgálja.

Fel a zászlót, melyet Bécs fondorlata, alattomos játéka szakított kétfelé. Forrassa egybe a valódi hazaszeretet, mely mindennél előbbre való!...

— Erdélyrészi főispánok A „muszkapárt” — beavatott hír szerint — minden egyes kerületbe állít jelöltet. Céljainak megfelelő módon rendezze be a mandátum-szállító főispáni állásokat is. A Székelyföldre a legelenségesebb indulattal választottak meg őket; már nevük is a legnagyobb erőszakot, korrupciót jelenti be. — Udvarhely vármegyét *Haller* János gróffal, a jól kipróbált vén vadászszal boldogítják. *Haller* annak idején még az Isten házáat sem kímélte a politikai manővertől. Erőszakoskodásaiban határt nem ismert. Valóságos spicli-had vette körül és a vármegye tisztviselő-karát a legkíméletlenebbül üldözte. Most azonban egészen új állapotokat talál. Erős ellenfelekkel lesz dolga, akiket tokánynyal és egyebekkel nem lehet majd lekenyerezni. Csikvármegyének is gróft küldenek *Wass György* személyében, míg Háromszékvármegye már bárót kap *Szentkeresztly* Bélában. Marostorda és Maros Vásárhely nyakára *Erődy Sándor* darabontot ültetik. A szomszéd Nagyiküllővármegye *Heller József* gróft, a *Haller* János fiát kapja, hogy apjával közelebről „muszkalkodjanak.” Kisiküllőben *Kemény Ákos* báró, Fogarason *Szél József* és Nagyszébenben *Thalmann*, mint hűséges császár szolgák — megmaradnak. Szolnokdobokába *Bethlen Balázs* gróf és Alsófehérmegyébe *Szász József* kerül *Ugy-e gyönyör* egy kompánia? Valóban kedve telhetik bennük *Héderváryék* — és a császárnak. Ezek borítják reá hazánkra az örökös gyászfátyolt. Rohanjatok feljűk magyarok! Köszöntések sirásóinkat...

A régi levelekből.

Székely népünk — hála az égnek! — minden időben elég szapora volt. A mint a rohamosan szétoszló kis birtok nem volt képes mindnyáját eltartani: a megélhetési viszonyok kivándorlásra kényszerítettek egyeseket, főleg azután, hogy a vallási és polgári jogokat védő *Bocskai* és *Bethlen* fejedelmek seregével távolabbi vidékeket is bejárva, tapasztalták, hogy meglehet élni a szülőföld határain túl is.

Többben a nyomasztó terhek alól is igyekeztek más vidéken keresni a megélhetést. A *Rákóczi György* lengyelországi szerencsétlen hadjárata után következett gyakori feje-

delmi változások. A *Lipót* király uralkodása alatti német vallon katonaság garázdalkodásai. A török beütések miatti terhes állapotok túlsúlytal neheztedek a székellyek vállaira, és kényszerítették a terhek alóli menekülésre, kivándorlásra.

Már 1640-ben *Herczeg Lőrinc* elzalogosított beisó házas telkét a hozzátartozó külsőkkel együtt eladta *Gergely bátyjának* „mikor Kolozsvárról haza jöve mondván, hogy én többé nem jövök Etédre.” Így ada *Herczeg Gergely* neki „egy fehér szőrű lovat 7 frt.-ba, egy nyergel, egy inget és egy gagyát másfél forintba”.

1666. június 2-án „Fejérvárott lakó *Birtalan János* feleségével *Kata* asszonnyal nemes emberek” eladták *Etéden Mihály Deáknak* birtokukat a *Mihály Deák* háza és *Török Ferenc* öröksége vicinitása között. „*Ada Mihály Deák Birtalan Jánosnak* és feleségének 8 frtot és egy fejéles eszimat örökre fiuról fiura. A házhoz tartozik egy szántó Cséje oldalán, *Bartalisban* egy pallag, *Bakotvában* egy szénafü”.

Gagy *Györgyöt* 1626-ban *Csávásról* hívják haza tanunak, mert *László Lőrincz* ötle vette azon földeket, melyekért *Deák János* pereli és meg is verte, úgy hogy „holt elevenen hagyta” s mikor „megalkuták” 4 frtot kellett fizetni „az verésért, felét *Szentmargit* napkor, felét *Szentmárton* napkor.” *Gagy István* Csittszentivánon lakik 10 évvel később, *Gagy Péter* *Szentgerliczén* 1640. körül. 1634-ben még *Etéden* lakott 1647-ben a marosszéki lustrán, mint *Szentgerlicei* lakos van fölveve, de 1658-ban adta el *Etéden* „házaörökségé”-t. *Gagy Sámuelnek* *Miklós* nevű fia 1750-ben *Parajdra* telepedett át s azóta már több családdá szaporodtak ott utódai.

A kuruc háborúk elől többen kiszöktek *Méhesre*. *Küs György* után mostoha gyermekei *Gagy Ferencz* és testvére *Piroska Mihályné* kitétek az édes apjuk néhai *Gagy András* házából, elhalván az édes anyjuk *Herczeg Márta*, *Turban* telepedett le. *Turban* hozott levelet 1708. június 25-én *Gagy Ferenc*, hogy „*muschétás* apja *Kiss György* *Turban* adozik, a fejedelem *articulusa* szerint ki hol lakik ott tartozik adozni” s így *Etéden* nem tartozik adozni. (Még ekkor volt *birtoka* *Etéden*).

1740. április 10-én már rendes uton mentek többen *Méhesre* a következő szerződés alapján:

„*Nemes Udvarhelyszékben* *Etéd* nevű faluban lakó személyek u. m. 1. *Sidó* alias *Pap Mihály*, 2. *Kelemen István*, 3. *Birtalan Miklós*, 4. *Csendes Ferenc*, 5. *Birtalan György*, 6. *Kelemen Gergely*, 7. *Király András*, 8. *Ambrus András*, 9. *Farkas János* mindnyájan nemes és szabad személyek. Lamentálják, hogy az Istennek ítélte a szükidő s a drágaság anyira enerválták, hogy tovább már lehetetlen supportalniok, kénytelenítettek kibontakozni s oly keresztény *Possessor* keze és *protectioja* alá magukat recipiálniok, kinek szárnyai alatt nyughassanak s magokat és házok népét táplálhassák bizonyos ideig. Az méltóságos ur *Vas György* ur kegyesen resolvala a maga clientelája alá recipiálja ide *Méhesre* az

maga földire (minthogy *reformatusok* 12 személyel. A méltóságos ur *fundust* ad hova külön külön építhessenek magoknak *residentiát*, lakó házat s ahöz kivántató *hajlékokat*, mire a méltóságos ur *vesszőt* ad és karót in *super* az határon *szántóföldeket* és *kaszáló helyeket* a hol *oconomisalhasanak*, sőt *tüzfát* is ingyen pénz nélkül az *nemes Dobokavármegyei* *czégei* határról csak magok hozzák el.

Személyenkint *annuatim* egy-egy *Tallért* v. 77 *máriást* adnak *seorsim* et *sigillatim* *insuper* egy-egy *vecturátis* ki-ki maga ereje szerint 7. mértföldre, annak felette *usu con veto* et *juxta veteram consvetudinem* mindenféle *termendő gabonájából* az *tizedet*, *barányból* és *Rajjból* az *tizedet* kiadni *tartoznak*. *Tunc* *quan do* elmenő *szándéka* *lészen* meg *adván* *taxáját* és *adósságát* (*hamit* fog *felrakni* a méltóságos *possessor* urtól) azt *cum gratiarum auctione* *exolván*, *szabadon* *elmehet*.

Kolozsmegyében *Méhesen* méltóságos ur *czégei* *Vass György* *udvarházánál*.

An. 1740. die 10 Aprilis *Stephanus A. Szokolyai* *pert. nob. Eccl. Rf. ta* *Mehensis Praedicator* *Aron Balogh de Losárd*.”

1840-ben *Kelemen Sámuel* telepedett le a *Mezőségen* s mint *vagyonos ember* 1868-ban *Kolozsvárra* költözött családjával. Ujabbán egy pár család a *fehérégyházi* telepítvényen *gazdálkodik*.

Az ilyen *kitelepülések* által csak haszna van a *nemzetnek*, a *házának*. Vajha az *amerikai* *kivándorlás* helyett így a *házában* *ithon* *keresnének* *munkát* és *lakó helyet* most a *szülőföldről* *eltávozni* *kénytelen* *székely atyánkfiai!*

Gagy Samu.

A császármadarak.

Irta: Csörgő Gábor.

Van egy ország. Neve: *Ausztria*. Ott lakik a *császár*. Van egy másik ország is, — *Magyarország*. Itt nem lakik a *király*, sőt a *császár* sem. *Ellenkezőleg* itt él és *élsködik* egy *garmada* *császármadar*.

Ezek a *madarak*, — *emberek*. *Külsőleg* *Belsőleg* *üresek*, *tartalom nélküliek*, *vázák*. Ott járnak mindig, a hol *hizni*, *tollasodni* lehet *anélkül*, hogy *kétes* *existenciájukat* *veszélynek* *tennék* *ki*.

Igazán *érdekes*, hogy ezeket a *császármadarakat* *Bécsből* *táplálják*. *Odahatnak* *minden erővel*, hogy *gyarapodjanak*, *sokasodjanak*.

De egy másik *műtet* is *végeznek* *rajtuk*. A *lelküket* *kerítgetik*, *gyurják*, *idomítják* *addig*, *mig* *önuralmukat*, *akaratlanul* is *elvesztik*. *Médiu-mokká* *vedlenek* *át*. A *mindenható* *öreg* *császár* *pedig* *boldogan* *nézi* a *szárnypróbálgatást*. *Nos*, *e* *pont* *után* *eljutottam* a „*Nemzeti Munkapárt*”-hoz, a *császármadarak* *tarka-barka*, *értéknélküli* *seregéhez*.

Elfeledett, *eltemetett*, *megvetett* *emberek* *bujnak* *elé* *mindenünnen*. *Kegyelmes* és *nem* *kegyelmes* *urak*, *kopott* *bárócskák*, *elcsapott* és *letört* *hivatali* *méltóságok*. *Csusznak*, *másznak* s *megnyílik* *számukra* a „*Nemzeti Munkapárt*”, *mert* *az* *most* *mindenkinek* *megnyílik*. *Mehet* *oda* *bárki*, *rang* és *foglalkozás* *nélkül*. *Az* *se* *baj*, *ha* *tegnap* *jött* *ki* *Váezról*.

Sőt még *előnye* az *illetőnek*. *Az* *ilyent* *úgy* *hívják*, *hogy* „*használható*” *ember*. *Főispánnak*, *avagy* *királybiztosnak* *elsőrendű* *minőség*,

És ez a *társaság* *képezi* a *Nemzeti Munkapártot!*

Tiltakoznia *kell* az *egész* *magyar* *házának* az *ellen*, *hogy* a *nemzeti* *címet* *fölmerték* *venni!* *Használják* az „*osztrák*” „*nemzetietlen*”, „*nemtelen*” *címet*, *mert* *ez* *illeti* *meg* *őket*.

A *munka* *neve* *alatt* *egyesültek* a *semmittevésre*. *Ez* a *semmittevés* *Magyarországra* *vonatkozik*. *Mert* *fognak* *ők* *dolgozni*, *csakhogy* *másnak*. *Ausztriának*. A *jelszavak* *alá* *rejtett* *rémés* *valóság* *megdőbent* *az* *embert*. *Napnál* *vilagosabb*, *hogy* *ez* *emberek*, *nem* a *nemzeti* *állam* *kiépítésére*, *hanem* a *haladás*, az *önállóság* *letérésére* *szövetkeztek*.

Elsikkasztották az *általános* *választói* *jogot*, *nem* *óhajtják* az *önálló* *bankot*, *kikapcsolták* a *katonai* *követeléseket*, s *ennek* *dacára* *munkára* *egyesülnek*.

Tisza István és *császármadarakból* *álló* *serege*: *nem* *fogja* *bevégezni*, *sőt* *megkezdeni* *sem* *hirhedt* „*nemzeti*” *munkáját*, *mert* a *honfiai* *ézés* *vihara* *elsőpri* a *földszinéről* *minden* *szennyével* *együtt!*...

HIREK.

— *Hihetetlen hírek.*

Mon *dj* *k*, *hogy* a *nemzeti* *munkapárt* *nem* — *tényleg* *nem* *osztrák* és *muszkapárt*;

mon *dj* *k*, *hogy* *Kállay* *képv*-*elő* *ur* *megvalasztása* *iránt* a *népszerű* *Dr Nagy Györgynek* *sikerült* *érdeklődést* *kelteni*;

mon *dj* *k*, *hogy* a *két* *vezérelt* *alatt* *működő* *függetlenségi* *párt* — *egyesülés* *nélkül* is *győzelmet* *arat*;

mon *dj* *k*, *hogy* a *volt* *darabontok* *Haller* *gróf* *főispánságának* *titokban* *nem* *örülnek*;

mon *dj* *k*, *hogy* a *beiktatás* *beiktatás* *nélkül* is *lehetséges*;

mon *dj* *k*, *hogy* az *új* *főispán* a *régi spicli-rendszert* *feltámasztani* *nem* *fogja*;

mon *dj* *k*, *hogy* *Héderváryék* *kormányzása* „*pünkösti* *királyság*” *nem* *lesz*.

E *hírek* *valódiságáért* *nem* *vállal* *felelősséget* a *szerk*.

— **Választási mozgalmak.** Ország-szerte megindultak az egyes pártok szervezkedései. Vármegyénket sem hagyta érintetlenül. A székellykereszturi kerület kérésére *Kossuth Ferenc* pártelnök ifj. *Ugron Gábor* nyug. főispán ajánlotta 48-as függetlenségi *Kossuth-párti* jelöltnek. Ifj. *Ugron Gábort* szombaton *bucszatták* el *Maros-Vásárhelyen* *egy* *tisztán* *neki* *szentelt* *rendkívüli* *közgyűlés* *keretében*. Azok a *meleghangu emlékezések*, a *melyek* *bucszattatása* *alkalmából* *elhangoztak* — *írja* a „*Székely-Eltenezék*” — *büszkeséggel* *tölthetik* *el* *Ugron Gábort*. *Dr. Bernády György* *polgármester* *kiemelte*, *hogy* *szeretett* *székely* *fővárosunk* *fejlesztésének* *történetében* a *legjelentősebb* *három* *évhez* *fűződik* *főispáni* *kormányzata* s *így* *maradandó* *emléket* *emelt* *magának*. A *többi* *szónokok* is *mindnyájan* a *legmelegebb* *szeretettel* *emlékeztek* *meg* a *nagytehetségű*, *ki-váló* *hazafiról*. *Egyhangulag*, *teljes* *lelkessel* *fogadták* *el* a *tanács*

javaslatát, mely kimondja, hogy ifj. Ugron Gábor főispáni érdemeit jegyzőkönyvileg örökíti meg. A kormány-párt minden kerületben léptet fel jelöltet és meghúzzák mellettük a szíjat s kinyitják az erszényt. Tehát ezzel szemben a hazafias érzesű székely népnek erős és megbízható embert ajánl Kossuth Ferenc pártvezér, aki már bevált a megyei élet terén Meg vagyunk tehát győződve, hogy székely testvéreink ifj. Ugron Gabort szintén azzal a megérdemelt szeretettel fogadják és viszik annak idején zászlóját diadalra, mint a mellyel a székely főváros bucsuzott el tőle.

— **Áthelyezés.** A székelyudvarhelyi törvényszék elnöke Fejér József oklándi járásbírósi hivatalszolgát, saját kérésére, eddigi minőségében a székelyudvarhelyi törvényszékhez helyezte át.

— **Nagy idők tanuja.** Ismét egygyel kevesebb a 48-as nagy idők hőseinek száma. Osdolai Kun Sándor 48-as honvédhuzár őrnester hunyta le szeméit életének 80-ik, boldog házasságának 49-ik évében hétfőn éjjel 11 órakor Székelyudvarhelyt. A derék harcos temetése tegnap d. u. 3 órakor, a ref. egyház szertartása szerint, általános részvét mellett történt meg. Nyugodjék csendesen!

— **Kamarai ülés.** A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara Maros-Vásárhelyt, hivatalos helyiségében e hó 25-én (pénteken) d. u. 3 órakor teljes ülést tart, melyen Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottságának a törvényhatósági ipartanácsba küldendő tagokra vonatkozó megkeresését is tárgyalni fogják.

— **Szabad lyceum.** Az iparosok szabad lyceumán vasárnap is igen sokan vettek részt. Szabó Dezső főreáliskolai tanár tartott szabad előadást a választói jogról. A mindvégig általános érdeklődéssel kísért előadás után Balázs János szavalt igen ügyesen. A szózat és himnusz lelkes éneklése nyitotta, illetve zárta be az élvezetes lyceumi előadást. A működőknek pedig Biró István tanár mondott köszönetet.

— **Közügylési kiküldöttek jelölése.** A székelyudvarhelyi kerületi munkásbiztosító pénztár végleges átszervezése előtt állunk. A közgyűlési kiküldöttek megválasztása folyó évi március 13-ára van kitűzve. Szükségesnek mutatkozik, hogy a választás minél alaposabb keresztülvitele érdekében, bizonyos, iránymutató megállapodás jöjjön létre. E célból vasárnap, e hó 27-én d. u. 3 órakor Székelyudvarhelyt, a polgári önképző-és segélyző-egylet nagytermében megtartandó jelölő értekezlet lesz, a melyre e helyen hívjuk fel vármegyénk összes iparos, gyáros és kereskedő munka-adóinak figyelmét. Arra kérjük, hogy az ügy érdekében, minél szélesebben megjelenjen szíveskedjenek.

— **Kisiparosok szövetezése.** Székelyudvarhely város kisiparosai is kezdenek ébredezni. Kezdek belátni, hogy csak egyesülésben van erő. Szétforgácsolva, megélhetésük hovatovább bizonytalanabb. Vasárnap délután a székelyudvarhelyi cipésziparosok, a szabad lyceum lefolyása után, értekezletet tartottak a polgári önképzőkör nagytermében. Az érte-

kezleten mindvégig jelen volt Biró István főreáliskolai tanár is, aki az ügy előmozdítását nagyban segítette. De ott voltak városunk derék cipésziparosai is majdnem teljes számban. Az értekezletet — felkérés folytán — Betegh Pál lapszerkesztő nyitotta meg és vezette a tanácskozást. Majd Rájk József ismertette a készáru csarnok előnyeit. Például hozta fel a tordai ipari és gazdasági hitelszövetkezet eszmadiapari szakcsoportjának fényes eredményeit. E szakcsoport ugyanis 1907. évi forgalma 246,307 K 35 fillér volt. Az egyes szakcsoportbeli tagoknak kész munkáiért 97,336 K 50 fillért fizetett ki. Eladtak 9767 pár lábbelit 114,250 K 14 fillérért és a szakcsoport külön nyeresége 2462 K 88 fillér volt. Csoport betétjük 10000 K, melyhez ugyanannyi államsegélyt kaptak. A szervezési szabályok beható ismertetése után, az értekezlet elnöke meggyőző példákkal buzdította a jelenvölteket és kezdetét vette a részjegyek aláírása. Csakhamar együtt volt a szükséges taglétszám és a megfelelő üzletrészek mennyisége. Mai napig 29 részjegy van jegyezve a következő sorrendben: Szombafalvy József, Szöcs János, Darnóczy József, Koronkay Ferenc, Kelemen Rezső, Gábos Attila, Kállay József, Szántó Ferenc, Borbély József, Koncez Lajos, Fénya András, Borbély Bonaventura, Lőrincz Károly, Mercz Károly, Dregán László, Nagy István, Miklós István, Tancel Károly, Benedek Géza, Balázs Antal. Most immár csak az van hátra, hogy a székelyudvarhelyi ipari és gazdasági hitelszövetkezet kebelében véglegesen megalakuljon a cipészipari szakcsoport és az Országos Központi Hitelszövetkezettől megnyerje az országgyűlés által megszavazott és a központba átutalt 1 millió 400000 korona összegből illető iparfejlesztési segítségét. Reméljük, hogy ez az új alakulás nem jut a csizmadiák által egy évvel ezelőtt megalakított szakcsoport sorsára, a melynek élethe léptetését épen az Országos Központ jóváhagyása kellelteti.

— **Adomány a siketnémáknak.** Szathmáryné Sándor Ida székelymuzsnai tanítónő az általa rendezett színelőadás jövedelméből 10 koronát küldött a közösvári siketnémáknak.

— **Ref. tanítók egyesülete.** Az udvarhelyi ref. egyházmegye területén működő ref. népiskolák tanítói még a nyáron mozgalmat indítottak, hogy a saját, különálló érdekeik munkálására egy vármegyei ref. tanítóegyesület alakítsanak. A megkezdett akcióhoz való csatlakozásra felszólították a nevezett egyh. megye területén működő ref. énekvezéreket is. Mint értesülünk, a felszólítás eredménnyel járt, amennyiben e hó 17-én d. u. 5 órakor a Székelykeresztúron mintegy husz ref. tanító és énekvezérből álló szűkebbkörű értekezlet kimondotta egy vármegyei ref. tanítók és kántorok egyesületének alakítását. Az új egyesület célja a már említett külön álló érdekek munkálásán kívül kiterjed a tanítás és egyházas nevelés körébe tartozó ismeretek gyarapítására, e nevelés elveinek megvitatására, tisztázására és terjesztésére. Célja lesz továbbá

az egyháztársadalmi tevékenység körébe tartozó tennivalóknak megvitatása is és e téren a ref. tanítóknak, illetőleg énekvezéreknak az őket megillető munkakör biztosítására, annak fejlesztése, irányítása; végül a ref. egyh. zene és templomi éneklés fejlesztése s annak egységes ethikai és eszthetikai szempontok szerint való irányítása, valamint az egyesület tagjai között, de azonkívül is, a ref. egyh. öntudat fejlesztése és ápolása. Az értekezlet egy bizottságot is küldött ki, mely az általa körvonalozott célok figyelembevételével, készítsen alapszabálytervezetet, melynek sorsa felett a március hónap folyamán összehívandó alakuló nagygyűlés lesz hivatalosan dönteni. Örömmel adjuk e hirt, mert csak örülni tudunk azon nagy erkölcsi erőnek, mely tisztességes emberek tisztességes célokra való egyesülésében rejlik. Ohajtjuk, hogy a tervbevetett egyesülés mielőbb valósággá váljék és működését — minél szélesebb körben — áldásosan folytathassa.

— **Székelymuzsnán** e hó 19-én rendezett színelőadásán befolyt 135 korona. Kiadás volt 76 K 56 fillér. Maradt tiszta jövedelem a „kézi munka-alap” javára 58 K 44 fillér. Kiss Jakab 2 K, Pulszky Mihály 1 K 60 f, Bedő Ödön, Mátyás Jánosné Jakab József, Várdi Lajos 80—80 f, Nagy F. né Kerestely Mari, Sándor Margit 60—60 fillér, Rabocsay István 40 fillér és Mester Pál id. 20 fillér felülfizetését köszönettel nyugtázzon. Szathmáryné Sándor Ida, áll. tanítónő.

— **Mit kívánnak az iparosok?** A magyar építő iparosok országos szövetsége fontos összejevetelt tartott és programját kilenc pontban állította össze. És pedig: 1. Mivel az ipari fejlődés Magyarországon másképp nem képzelhető, csak úgy, hogy a fejlődés eszközeiről Magyarország maga rendelkezik, kívánják az ország önálló gazdasági berendezését, az elkülönített vámtérületet és az önálló nemzeti bankot. 2. Követelik a hatósági védelmet a magyar ipar részére, a kontárkodás megakadályozását célzó rendeletek végrehajtását és megfelelő rendelkezések tételét. 3. Követelik az ipari közigazgatás egyszerűsítését. 4. Követelik a hazai viszonyoknak megfelelő ipartörvény sürgős megalkotását a képesítés elvének minél teljesebb kiépítésével. 5. Követelik, hogy Magyarország ipara a közösvégi szállításokban a kvóta arányának megfelelő százalék szerint részesedjék. 6. Követelik a munkásbetegségétől szülő törvény sürgős módosítását. 7. Követelik az iparosnyugdíj- és rokkanttörvény létesítését. 8. Az adózás terén követelik a létminimum megfelelő megállapítása mellett az adókötelezettségben a tiszta progresszív rendszer behozatalát egységes jövedelmi adóval külön kereseti adó nélkül és az adókules leszállításával. 9. Követelik a katonai szolgálati időnek leszállítását.

— **Gazdaköri mulatság.** Az etédi gazdakör igen hasznos ügy felkarolására rendezett minap sikerült mulatságot. A folyó évben buza, rozs, zab és répával bevetendő szántókon, valamint lóhere, lucerna és réti kaszálókon szuperfoszfát vagy cilsalétrom műtrágyákkal kísérletet eszközölnek. E célra rendezték a mu-

latságot, hogy annak jövedelméből fedezzék a költségeket. A mulatság 49 K 61 fillért jövedelmezett. Felülfizettek: Gaghy Dénes tanár 8 K 20 f, Mére József 5 K, Lányi József 3 K, Dr Viola Sándor, Jakab Mihály, Kállai Lajos, Árus József, Nagy Dénes, Csia Kálmán, N. N., Dr Ádám Endre, Tóth Ferenc 2—2 K, Bartos Ferenc, Jakab Antal, László József, ifj. Máté László 1—1 K, Tóvisi Miklós, Szabó Márton 60—60 f, Szpráncz Mária, Lőrincz András 50—50 f., Szilágyi Béla, Bálinth Zoltán, Gothárd József, Márkus Ábrahám 30—30 f, Demeter Lajos 20 f, Kelemen Lajos 10 f. Fogadják a gazdakör köszönetét.

— **Tavaszi idényre** megérkeztek már a kiváló gyártmányu, legjobb minőségű belföldi és angol gyapjuidivat férfiruha szövetek, melyekből mérték után minden izlésnek megfelelő rubákat megrendelésre készített Szenkovits János utóda férfi divat osztályában Székelyudvarhelyt.

ANGOL-KÖR

tönkre fogja tenni az Ön gyermekének egészségét, ha nem tesz ellene gyorsan valamit.

SCOTT csukamájolaj EMULSIÓ-ja megszünteti az angolkört, megerősíti a csontokat és egészséges hussal borítja azokat.

Azonfelül, és ez az, a mit tapasztalt szülők teljes érteke szerint meg tudnak becsülni, —

semmi nehézséggel nem jár a kis szenvedőt rabolni arra, hogy a **SCOTT-fele Emulsió-t** bevegje, mert kellemes tejfeles íze van. A gyermek megemlésti még ha a tejtől undorodik is.

A SCOTT-fele EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. kapható minden gyógytárban.

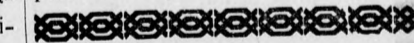

Uj és használt kocsik

jutányos árban kaphatók:

Balázs Sándor kocsigyártó és fényező üzletében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 52. sz. alatt Kocsijavítókat és tazeziret munkákat elvállal pontosan teljesít.

MIÉRT

nem előfizetője Ön is

AZ ÜZLET

című szaklapnak? Mert nem ismeri, mert nem tudja, hogy ez a legjobb magyar kereskedelmi szaklap. Két korona csakegy negyedévre e lapnak előfizetési díja. Aki e csekélyös zseget „AZ ÜZLET”-re rászánja, az jó üzletet csinált. Mutatványzámot ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, V. Sas-utca, 12. sz.

Magyar Könyvteli Folyóirat

havi folyóirat a könyvteli ismeretek fejlesztésére. Főszerkesztők: Ezerpáti Béla és Trautmann Henrik. Társzerkesztők: Kuntner Róbert, Szél Jenő, Zsengeri Manó. Megjelenik minden hó első napján egy és fél ivnyi terjedelemben. Előfizetési ára egy évre 8 K, fél évre 4 K. Egyes szám ára 80 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Mester-u. 27. Mutatványzámot szivesen küld a kiadóhiv.

Allamilag előmzáralt lucerna és lóheremagot tavaszi búzát, koránérő és bőtermő vetőzabot, bükköny, bal-tacim, répamag stb. vetőmagvakat elsőrendű, megbízható minőségben szállít a

SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE MAROSVÁSÁRHELY.

Ne feledje el

hogy a hirdetések hasznára lesz.
gondos átolvasása Önnek valószínűleg
Aki nálunk hirdet annak sikere van.
A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk; kívánatra klisé is beszerzünk.
Hirdetőinknél a törvényi rendelkezéseinket a „Székely-Udvarhely”-ben szíveskedjék hivatkozni.

HIRDETMÉNY.

Segesvár városának kormányhatóságilag engedélyezett

tenyésztő-állatvásár

folyó évi március hó 12-én fog az új marhavásártéren megtartani.

A vásár alkalmával a város által díjazott állat legalább 3/4 (háromnegyed) év óta birtokukban van.

Helypénzek vagy más díjak nem szedhetnek.

Díjakban csakis azon Nagyküllő vármegyei tenyésztők részesíthetők, kik bizonyítvánnyal igazolják, hogy a díjazandó állat legalább 3/4 (háromnegyed) év óta birtokukban van.

A városi tenyésztő-állatvásárral kapcsolatosan a segesvári járási főszolgabíró külön hirdetménye szerint járási tenyésztő-állatdíjazás is fog megtartani.

A marhalevel feltétlenül elhozandó.

A vásár alkalmával községek és földbirtokosok tenyésztő-állatokban szükségletüket fedezhetik.

Segesvár, 1910 évi február hóban.

A városi tanács.

FOGORVOS PERL JÓZSEF

American Dentist

legközelebb Székelyudvarhelyre érkezik és megkezdi fogorvosi rendelkezését.

Bélyegzők

B megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban, gyári ár mellett szállíttatnak Betegh Pál könyv- és papirkereskedéséből Székelyudvarhelytől.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kaphatók.

Képes levelezőlapok a legnagyobb választékban kaphatók Betegh Pál könyv- és papirkereskedésében Székelyudvarhelytől, Kossuth-u. 31. sz.

Unitáriusoknak

igen becses Konfirmációi Emlék a Demeter Dénes homoródkarácsonfalvi lelkész által írt, az E. K. T. 280—902 sz. alatt elfogadott és ajánlott gazdag tartalmu, sok képpel megjelent 84 oldalas könyv. Füzve 40 f, kötve 60 fillér. Kapható Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelytől.

Sírkövek és lépcsők

mindenféle kivitelben a legszolidabb árak mellett kaphatók:

Imreh Márton kőfaragó és sírkőraktár-nál Székelyudvarhelytől, Kossuth-utca 52. szám alatt.

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva — minden megerőltetés nélkül és önállóan az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ára negyedévre 1—1 kiadásra csak 3 K. Kiadóhivatala Budapest, VI. Andrásy-ut 97. sz. a „Székely-Udvarhely”-re való hivatkozással mutatványszámot szívesen küld bárhova.

1848

eredeti angol, francia és amerikai toalettmódel között a BUDAPESTI BAZÁR egy évfolyamában. Előfizetési ára: negyedévre 2 korona. Ingyen mutatványszámot küld a „BUDAPESTI BAZÁR” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

TALÁLÓS KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés

az apróhirdetés?

mert néhány APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember

mindentéle állást

kinál vagy keres,

mindentéle terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,

mindentéle bútort

kinál vagy keres,

mindentéle ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi,

mely csak APRÓ költséget bír el.

Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a kínálat és kereslet nagyarányu forgalmát.

Azért ne tessék habozni

s a mikor csak a legesekélyeb szükség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„Székely-Udvarhely”-ben.

Apró a hirdetés,

apró a költség!

Elvállal teljes iroda- és iskola-berendezéseket olcsó áron

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú díszleveledpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos leveledpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- és virágos leveledpapírok stb. Nagy választék tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

Allandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok.

u. m. községi, körjegyzői, szolgabirodsági, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Mindenféle színű, nagyságu, súlyu és minőségű irodai és irodai

PAPIROSOK

vonalzott és sima leveledpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőzőpapírok, könyvkötő papírok és papír-különlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szírpapírok és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszek, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegytárcák Dohány-ésszivartárcák bőrből és fémből. Börtárcák, pénzes-erszények, okmány és irománytáskák.

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrovidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acéltollak, rondtollak, üveg-

tollak, tollszárazak, disztollszárazak.

Ironok, fekete, színes és másoló-

ironok, notes ironok, csavariron-

ok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-

hegyezők. Kréták, iskolai, kávé-

házi és fajlázó kréták, színes

kréták. Tinták, legjobb irodai és

másoló tinták, színes, vegy- és

ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték,

tus, mézga, folttisztító, bronz-

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok,

hegedű-iskola, hegedű alkatrés-

zek. Gramophon és fonográfok,

lemezek és hengerek

.. dangozó-sípok és .. rínák. Mono-

grammok fehérnemű és leveled-

papírjelzésre. Kezi nyomda.

Különféle bélyegzők, pecsétnyo-

mók, pecsétjegyek, pecsétviasz,

festékpárnák, ostyák. Ajtóablak

és névfeliratok öntött fémből,

erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók

művei, ifjúsági iratok és képes-

könyvek folyton vannak készlet-

ben. Teljes „Magyar Könyvtár”.

A székelyudvarhelyi középisko-

lakban és a városi és megyei

elemi népiskolákban használat-

ban levő összes tankönyvek rak-

tára. Szótárak, térképek, naptá-

rak, imakönyvek, albumok, em-

létkönyvek, üzleti beíró könyvek,

főkönyvek, pénztárkönyvek, nap-

lók, jegyzőkönyvek, másoló-

könyvek, bevásárló könyvek,

zsebkönyvek (notesek), pénztár-

tömbök (Block), dárcsa és szel-

vénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögme-

rő, rajzdeszkák tolltokok, itató

deszkák, olaj-s zstetek minden

szinben. Ecsetek. Irodai és zseb-

tintatartók, disztintatartók, toll-

állványok, szivacs-csésze, író-

mappák. Legjobb dörzsmézők,

gummiszalagok. — Rajzszögek

szőnyegszögek, kapcsok stb